

Jaarverslag 2023

Vereniging Prisma

B Joseph Haydnlaan 2a

3533 AE Utrecht

E info@prismaweb.org

I www.prismaweb.org

KvK 11 04 96 36

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
1 PRISMA ACADEMY	5
1.2 SUMMER SCHOOL/INTERVISIEGROEPEN	5
1.3 TOEZICHTHOUDERS PROGRAMMA	5
1.4 LEERBIJEENKOMST 26 SEPTEMBER 2023	6
1.5 INSPIRATIEDAG SECRETARESSES	6
2 LOBBY EN POSITIONERING: CHRISTELIJKE STEM OVER ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN POLITIEK EN SAMENLEVING	7
3 CPOE - CHRISTELIJK PLATFORM OOST-EUROPA	14
4 VERENIGING	18
4.1 DE ALGEMENE LEDENVERGADERING PRISMA	18
4.2 VERGELIJKEND ONDERZOEK.....	18
4.4 LEDEN PRISMA	19
4.5 PRISMA KLACHTENCOMMISSIE	19
4.6 EO METTERDAAD.....	20
4.7 MENSEN EN MIDDELEN	20
4.8 TOELICHTING BIJ DE STAFINZET	20
5 JAARREKENING 2023	22
5.1 ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARREKENING.....	22
5.2 BALANS	23
5.3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN.....	24
5.5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN.....	28
5.6 RESULTAATBESTEMMING.....	30
5.7 ONDERTEKENING	31
5.8 MEDEDELING KASCOMMISSIE	31
5.9 BEGROTING 2024	32
LIJST MET AFKORTINGEN	34

Voorwoord

Het jaar 2023 heeft weer veel onverwachte gebeurtenissen gegeven. Een jaar met vervroegde verkiezingen en een grote winst voor de PVV. We hebben de verbinding gezocht met nieuwe politieke partijen zoals BBB en NSC. CDA en ChristenUnie hebben fors verloren en waren altijd onze natuurlijke bondgenoten op het politieke speelveld. SGP is ondanks alle turbulentie een baken van stabiliteit in dit woelige landschap. Tegelijkertijd vraagt ook deze tijd dat woorden als vrede en gerechtigheid opnieuw betekenis worden gegeven en het belang van religie voor langdurige en betekenisvolle opbouw te benadrukken.

De Oekraïne oorlog ging iedere dag door in 2023 en geeft veel leed voor de gewone mensen en lijkt ook steeds uitzichtlozer te worden. De Oost-Europa en noodhulporganisaties zijn dit jaar buitengewoon actief geweest en het CPOE heeft daarbij een rol gespeeld om samen te werken voor de mensen die hieronder lijden. We voelen ons verbonden met het volk van Oekraïne en de Oost-Europa organisaties voelden zich nauw verbonden met elkaar en met hen. In november was er een drukbezochte conferentie door het CPOE georganiseerd. De coördinator CPOE heeft met ingang van 1 maart 2023 extra uren tot haar beschikking om bij te kunnen dragen aan het realiseren van deze doelstellingen in het nieuwe strategische plan.

De Algemene Vergadering, toezichthoudersbijeenkomsten, intervisiegroepen, lobbyistenoverleg konden weer georganiseerd worden en er werden reizen gemaakt. Bijzonder was de leerbijeenkomst met Frank Peters over reputatieschade naar aanleiding van een actuele casus. Voor de vereniging Prisma was de vorming en het verwoorden van een nieuwe strategie een belangrijk proces met inhoudelijke gesprekken en als uitkomst een vastgesteld document en nu gaan we aan de slag met de statuten, het huishoudelijk reglement en de procedure voor het toelaten van nieuwe leden.

Prisma heeft het in financieel opzicht beter gedaan dan verwacht en begroot. Het tekort was begroot op ongeveer 20K en het werd break-even. Tegelijkertijd hechten we eraan om als uitgangspunt te hebben dat we streven om kosten en baten in evenwicht te laten zijn en dat er incidentele investeringen kunnen worden gedaan met reserves uit het verleden.

We kijken terug en zijn dan toch heel dankbaar voor het vele goede dat we mochten ontvangen en de trouw en verbondenheid met en van onze leden al vele jaren.

Daarbij richt onze dankbaarheid zich in de eerste plaats naar onze Heer en Heiland die ons in staat stelt om ook als Prisma onze plaats in te nemen. De verbondenheid met de Bijbel is de bron van ons werk en leven.

Dion van Steensel
Voorzitter

Haaije Feenstra
Directeur

1 Prisma Academy

1.1 Reguliere bezinning

Er waren twee bezinningsbijeenkomsten met de directeuren. In april was prof. dr. Jan van der Stoep te gast en sprak over het belang van verbindende woorden vanuit ons geloof voor ons werk in deze sector met veel seculiere mensen. In december hebben we stil gestaan bij een nieuwe ontwikkeling in ons werk, namelijk AI. Een medewerker van Berenschot was te gast en sprak over het belang van AI voor duurzame ontwikkeling.

1.2 Summer School/Intervisiegroepen

Dit jaar hebben we gewerkt met zes intervisiegroepen, te weten twee groepen van directeuren, twee groepen high potentials/middenmanagers en twee groepen young potentials. Een aantal deelnemers uit de vorige groepen zijn doorgedaan in de huidige groepen. Veel voorkomende thema's zijn: governance, organisatie design, persoonlijk leiderschap en ontwikkeling. De meerderheid van de leden nemen één jaar deel aan één van de groepen. Sommigen sluiten na een paar jaar te zijn gestopt opnieuw aan.

In 2023 organiseerde Prisma weer een Summerschool. De zomerschool van Prisma bestaat inmiddels al ruim vijf jaar. We zien al langere tijd dat er steeds minder studenten op het programma afkomen, en vooral starters in de sector hun kennis bijspijkeren, in het bijzonder wanneer zij niet een studie hebben gedaan binnen het thema ontwikkelingssamenwerking. Dit jaar hadden we de hoogste opkomst ooit bij de Summerschool, met 18 aanmeldingen. Dat heeft volgens ons te maken met een vroege start van een intensief promotietraject op Social Media, en ook een stukje geluk omdat er zes weken voor aanvang maar acht aanmeldingen binnen waren. De meeste aanmeldingen kwamen van Prismaleden, maar er waren ook deelnemers van elders uit de sector of buiten de sector. Bij de Summerschool bespraken we dit jaar terugkerende thema's zoals religie en ontwikkelingssamenwerking en Shift the Power maar was er ook specifiek aandacht voor nieuwe onderwerpen zoals storytelling in fondsenwerving en postgroei. We proberen in het programma op thema's in te zoomen, en tegelijkertijd een soort helicopterview over de sector te geven, en sprekers van binnen en buiten Prismaverband uit te nodigen. Deze groep was erg leergierig en ging in discussie met de sprekers. De evaluatie door deelnemers van de Summerschool resulteert in een 8,2 en sprekers zijn erg dankbaar om bij de Summerschool te mogen spreken en zo hun netwerk te vergroten. Het programma was iets te volgebouwd, iets wat we meenemen en proberen te verbeteren in de komende edities. Verder is de locatie (het LDC) wat te duur geworden voor een hele week, en gaan we voor de komende editie op zoek naar een goedkopere locatie.

1.3 Toezichthouders programma

Dit programma werd mede vormgegeven door een voorbereidingsgroep van Anne Strijker (ZOA), Nicole van de Hoeve (Mercy Ships Holland) en Arco van Wessel (World Vision) samen met Haaije Feenstra. Het programma op 25 april 2023 bestond uit twee onderdelen:

Prof. dr. Leen Paape, hoogleraar Corporate Governance bij het Nyenrode Center for Entrepreneurship, Governance & Stewardship. Hij is een zeer begenadigd spreker die ons zicht gaf op de laatste trends op het gebied van governance.

De directeur-bestuurder van WorldVision Marco van der Graaf heeft inzicht gegeven in de strategische dilemma's van WorldVision. Buitengewoon interessant was ook de internationale structuur en de kansen en uitdagingen die dat met zich meebrengt.

1.4 Leerbijeenkomst 26 september 2023

In het voorjaar van 2023 werd een onderzoeksrapport gepubliceerd over misstanden in SOS-kinderdorpen in Suriname. In dit rapport werd ook de naam van de toenmalige directeur en de huidige directeur van Verre Naasten genoemd. Met Frank Peters, expert op het gebied van reputatieschade, en Klaas Harink hebben we een leerbijeenkomst georganiseerd voor medewerkers op het gebied van integriteit, crisiscommunicatie en eindverantwoordelijken. Deelnemers waren zeer te spreken over het open klimaat in deze ontmoeting. Deelnemers werden aangemoedigd om ook eigen ervaringen in te brengen.

1.5 Inspiratiedag assistenten

28 maart 2023 organiseerden we een inspiratiedag voor management/directie-assistenten van de diverse Prisma-lidorganisaties.

“Hartelijk dank voor het organiseren van de Inspiratiedag. De communicatietraining door Govert-Henk Mijnders van Degaat Trainingen vond ik waardevol en een goede opfrisser. Naast het leerzame aspect was er ook de tijd om met elkaar kennis te maken en ervaringen uit te wisselen. Juist dit laatste was voor mij verrijkend en van toegevoegde waarde. Na lange tijd alleen onderling e-mailcontact te hebben gehad, was het persoonlijke face-to-face kennismaken erg fijn. Ik geloof dat dit de bestaande en toekomstige samenwerking alleen maar ten goede zal komen.” *Alja Spronk, ZOA.*

2 Lobby en Positionering: Christelijke stem over ontwikkelingssamenwerking in politiek en samenleving

“Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst”, zo luidde de titel van het coalitieakkoord tussen VVD, D66, CDA en ChristenUnie dat op 15 december 2021 werd gepresenteerd. Dat de toekomst van dit Kabinet geen lang leven beschoren was lag misschien in lijn der verwachting, desondanks kwam de val van het Kabinet op de laatste dag voor het zomerreces 2023 toch voor velen als een verrassing. Een gebeurtenis met impact: op het werk van Prisma, maar ook met het oog op de toekomst en continuering van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. De focus verschoof van inhoudelijke uitwerking van beleid en het reflecteren hierop naar het ontwikkelen van nieuwe verkiezingsprogramma’s, het voeren van campagne en positionering binnen een nieuwe politieke werkelijkheid: met nieuwe partijen zoals BBB en NSC, vele nieuwe lijsttrekkers en kandidaat-Kamerleden voor wie ontwikkelingssamenwerking en buitenlandbeleid niet zelden buiten beeld is.

Hetzelfde was van toepassing op het lobbywerk van Prisma. In plaats van het toerusten van BHOS-woordvoerders op het lobbythema van Prisma en het over het voetlicht brengen van speerpunten van onze lidorganisaties, klommen we opnieuw in de pen en spraken we met politici om het belang van ontwikkelingssamenwerking, internationale solidariteit en de toegevoegde waarde van samenwerken met religieuze actoren verankerd te krijgen in verkiezingsprogramma’s. Geen eenvoudige opgave in een tijd waarin – zowel in politiek als samenleving – de aandacht vooral uitgaat naar binnenlandse problematiek als inflatie, een krappe woningmarkt, bestaanszekerheid en migratie. In deze weerbarstige tijden hebben we als Prisma geprobeerd om in samenwerking met onze leden een christelijk geluid over ontwikkelingssamenwerking te laten klinken in politiek en samenleving.

Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023 koos Nederland ‘rechts’. De PVV werd verreweg de grootste partij van Nederland. Daarmee kan in de komende jaren een ‘gure wind waaien’ als het gaat over ontwikkelingssamenwerking en zorgdragen voor de meest kwetsbaren op deze wereld. Ondanks deze uitslag hebben we als Prisma in de laatste weken van het jaar samen met onze leden geprobeerd om partijen te bemoedigen en in stelling te brengen om de oproep tot naastenliefde, recht en gerechtigheid te blijven onderstrepen.

Overzicht van activiteiten in 2023

Aan de hand van de volgende thema’s geven wij u inzicht in activiteiten en gerealiseerde doelstellingen van het afgelopen jaar: (1) Religie en ontwikkelingssamenwerking: van onderzoek naar dialoog en samenwerking; (2) Politieke beleidsbeïnvloeding; (3) Religieuze geletterdheid; (4) Leren, ondersteunen en samenwerken; (5) Een christelijke stem over ontwikkelingssamenwerking.

(1) Religie en ontwikkelingssamenwerking: van onderzoek naar dialoog en samenwerking

“Ga eens een gesprek met elkaar aan. Wanneer je dit baseert op wederzijds respect, ontdek je misschien meer overeenkomsten dan verschillen.” (Quote uit blog Ninja Lacey, onderzoeker The Broker)

Prisma zet zich mede namens haar leden in om het belang van samenwerking met religieuze actoren voor duurzame ontwikkeling onder de aandacht te brengen. In het achterliggende jaar hebben de uitkomsten van het onderzoek van The Broker inhoud en richting gegeven aan dialogen rondom dit thema zowel met ambtenaren op het ministerie, seculiere ontwikkelingsorganisaties, lokale partnerorganisaties van lidorganisaties en kennisinstellingen. Gesprekken die werden gevoerd gingen onder andere over het belang van aansluiten bij de lokale context en het werken aan gelijkwaardige partnerschappen.

Ook is een aanzet gedaan om meer gevoelige thematiek in de vertrouwelijke setting van christelijke organisaties te bespreken. Onder andere vanwege het feit dat faith-based organisaties hier steeds vaker op worden bevestigd. Vanwege de complexiteit is dat niet eenvoudig, vandaar dat dit thema ook in het komende jaar verder wordt opgepakt. Hetzelfde geldt voor de ontwikkeling van dialoog naar samenwerking. Er wordt in Nederland veel en goed samengewerkt met faith-based organisaties, bijvoorbeeld in de strategische partnerschappen, maar samenwerken juist vanuit de erkende meerwaarde van het zijn van een identiteitsgebonden organisatie kan nog beter worden belicht. Juist vanuit het perspectief dat we door onze identiteit in Nederland een betrokken achterban hebben, we daarom op een natuurlijke wijze de samenwerking kunnen aangaan met ideologisch gedreven organisaties in het werkveld, die impact hebben tot in de haarvaten van samenlevingen.

Hoogtepunten waren de presentaties die we mochten verzorgen tijdens bijeenkomsten van het Breed Overleg Godsdienst (BOG) over de uitkomsten van het The Broker onderzoek en het in de praktijk brengen van waardendialogen. Daarnaast zijn we ook meermaals – met verschillende afgevaardigden van Prismaleden – te gast geweest bij Buitenlandse Zaken en de speciaal gezant voor vrijheid van religie

en levensovertuiging om inzicht te geven in de toegevoegde waarde van samenwerken met religieuze actoren onder andere met het oog op lokalisatie en *shift the power*. Tijdens deze bijeenkomsten werden bevindingen en cases gedeeld vanuit de strategische partnerschappen JISRA, WeAreAble, Right2Grow en Benkadi. Deze uitwisselingen zullen we ook in het komende jaar blijven voortzetten met als doel om het belang van samenwerking met religieuze actoren breed verankerd te krijgen in het ontwikkelingsamenwerkingsbeleid.

(2) Politieke beleidsbeïnvloeding

Het begin van 2023 stond voornamelijk in het teken van reageren en reflecteren op verdiepende strategieën, die de uitwerking vormden van de beleidsnota 'Doen waar Nederland goed in is' van minister Schreinemacher. Te denken valt aan de klimaatstrategie, beleidsnota mensenrechten en Afrikastrategie. Het was mooi om te zien dat de rode draad door de Afrikastrategie het thema 'gelijkwaardigheid' was. De ambitie werd uitgesproken om te werken vanuit een gelijkwaardige relatie waarbij men elkaars verschillen respecteert. In dit kader werd ook het belang van het hebben van aandacht voor de lokale context en aansluiten bij culturele - en religieuze – identiteit genoemd. Een thema waar Prisma in het voortraject meermaals de vinger bij heeft gelegd. In samenwerking met Vice Versa waren we betrokken bij een debat over de Afrikastrategie getiteld 'what does a more equal relationship between African partners and the Netherlands look like?' Verschillende lokale partners van Prismaleden als Red een Kind, World Vision en Woord en Daad reflecteerden inhoudelijk op de Nederlandse Afrikastrategie.

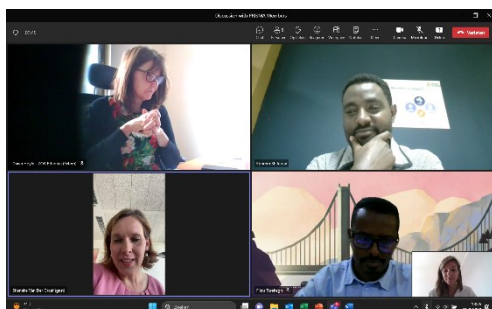
Het belang van gelijkwaardige partnerschappen, ook wanneer partners op een andere manier bijdragen, werd meermaals benadrukt. Citaat: "We zijn misschien niet hetzelfde, maar we zijn wel gelijkwaardig."

Ondanks dat de sector relatief positief was over de ontwikkelde strategieën, stond dat in schril contrast met de grote bezuinigingen die in de voorjaarsnota van 2023 werden aangekondigd. In de voorjaarsnota van 2023 bleek namelijk dat er in de komende jaren enkele miljarden bezuinigd zouden worden om de eerstejaarsopvang van asielzoekers te financieren. Daarom sloot Prisma ook aan bij acties die sector breed, onder leiding van Partos, werden uitgezet om hiertegen te ageren. Prisma – en haar leden – vervulden een actieve rol in de lobby om deze bezuinigingen te ‘verzachten’. Uiteindelijk is er een CU-amendement aangenomen om 70 miljoen euro vrij te maken voor ontwikkelingssamenwerking. Echter is dit bedrag ontoereikend met het oog op de stijgende noden in deze wereld.

Om het werk van onze leden meer tastbaar te maken, organiseerde Prisma in samenwerking met Woord en Daad in januari een reis met de SGP (Chris Stoffer en zijn beleidsmedewerker) naar Benin. Deze reis ging verder dan enkel het bezoeken van projecten en lokale partners, maar had als doel om inzicht te geven in de uitdagingen waar dit land mee te maken heeft. Te denken valt aan de gevolgen van klimaatverandering, de veiligheidssituatie, positie in de regio en de rol van het maatschappelijk middenveld. Naar aanleiding van deze reis zijn diverse artikelen en opiniebijdragen verschenen in verschillende media.

In augustus 2023 zou een dergelijke reis ook worden georganiseerd voor Stieneke van der Graaf (woordvoerder BHOS van de ChristenUnie) – onder verantwoordelijkheid van ZOA en in samenwerking met een groot aantal Prismaleden – naar Ethiopië. Echter kon deze reis vanwege veiligheidsissues niet doorgaan. Wel spraken we digitaal met verschillende lokale partners die bezocht zouden worden. De wens is om deze reis op een later moment – met de nieuwe woordvoerder – te ondernemen en het belangrijke werk van Prismaleden en de impact daarvan onder de aandacht te brengen.

In 2023 hebben we in samenwerking met het netwerk van Prisma-lobbyisten ook ingezet op het uitbreiden en verbreden van de samenwerking met politieke partijen. We organiseerden meerdere bijeenkomsten in Den Haag rondom het thema voedselzekerheid waar onder andere BBB en D66 bij aanwezig waren. Een mooie formule om in samenwerking met verschillende stakeholders aan de hand van een inhoudelijk thema het netwerk in de Kamer uit te breiden.

Helaas kon de CDA-masterclass voor BHOS-woordvoerder Bart van der Brink vanwege een debat over de val van het Kabinet geen doorgang vinden. Wel spraken we in C8 verband met hem, Mustafa Amhaouch en het partijbestuur van het CDA naar aanleiding van de gepubliceerde OS-visie van het CDA. Ook heeft Prisma in C8 verband nagedacht over positionering in de richting van BBB, CU en NSC.

De tweede helft van 2023 stond voornamelijk in het teken van lobby en beleidsbeïnvloeding in aanloop naar de verkiezingen en het strategisch duiden van de verkiezingsuitslag. We leverden input voor verkiezingsprogramma's, spraken met politici en schreven als Prisma-lobbyisten reflecties voor de verkiezingsblog op Vice Versa. In de laatste weken van het jaar, na de verkiezingsuitslag, hebben we bemoedigingsberichten gestuurd naar onze contacten in de Tweede Kamer, onze formatie-input opgesteld en geprobeerd contacten te leggen richting NSC en BBB. Ook tijdens de eindejaarsbijeenkomst van de Prisma-lobbyisten is uitgebreid gereflecteerd over de verkiezingsuitslag.

(3) Religieuze geletterdheid

In het achterliggende jaar heeft Prisma zich wederom ingezet om aandacht te vragen voor het belang van religieuze geletterdheid bij organisaties en op het ministerie, onder andere tijdens verschillende dialoogsessies. De contacten en samenwerking met de speciaal gezant voor vrijheid van religie en levensovertuiging zijn verdiept. Het ontwikkelde dialoogdocument wordt actief gebruikt op het ministerie van Buitenlandse zaken. Ook werden Prisma en haar lidorganisaties gevraagd om een bijdrage te leveren aan een leersessie over het thema religie en lokalisatie. Daarnaast werden er door de ChristenUnie vragen gesteld naar de stand van zaken met betrekking tot de hoofdaanbevelingen uit de brief 'religie en buitenlands beleid'. Goed om te zien dat in de beantwoording van deze Kamervragen het belang van kennis van religie en religieuze geletterdheid opnieuw werd onderstreept. Ook de uitkomsten van het onderzoek van The Broker vormen telkens nog haakjes om het thema hoger op de agenda te krijgen. Zo schreven Yannicke Goris en Simon Polinder een wetenschappelijk essay met als titel [‘A Bridge Over Troubled Water: How Worldview Helps Overcome the Religious-Secular Divide in Development Cooperation and Beyond’](#). Mooi om te zien dat het thema ook steeds meer vanuit de academische wereld wordt belicht.

(4) Leren, ondersteunen en samenwerken

Afstemming, leren en samenwerking zijn essentieel als het gaat over een goed functionerende vereniging. Het was ook in 2023 onze ambitie om momenten te creëren waarin het effect van samenwerking groter is dan elk van de samenwerkende partijen afzonderlijk zouden kunnen bereiken.

Prisma heeft zich ingezet ten behoeve van het versterken van haar lobby én het in beeld brengen van het werk van lidorganisaties. In nagenoeg alle Prisma-uitingen zoals artikelen en position papers werden casussen gebruikt van leden ter onderbouwing van de (lobby)boodschap. De beschikbare lobbycapaciteit hebben we naast het werken aan de specifieke lobbyfocus van Prisma ook ingezet ten

behoefte van ondersteuning van individuele leden. Dit betrof veelal strategische advisering en de uitwerking van organisatie-specifieke lobby strategieën, maar ook de organisatie van leer- en inspiratiesessies voor onder andere lobbyisten, coördinatoren van de strategische partnerschappen en medewerkers communicatie en fondsenwerving. We kijken onder andere terug op een leerzame bijeenkomst met een inhoudelijke bijdrage van ABN-AMRO rondom het thema 'impact van economische ontwikkelingen op goede doelen organisaties'.

Het jaar sloten we als lobbyisten af in Den Haag, waar we tijdens een lunch met elkaar reflecteerden op de verkiezingsuitslag en de potentiële gevolgen voor de internationale positie van Nederland en, meer specifiek, voor onze organisaties. Dit deden we samen met SGP-beleidsadviseur Henri Krooneman. Hij nam ons mee in zijn geleerde lessen in acht jaar werken voor de SGP-fractie. Een erg leerzame ontmoeting. Het is mooi om terug te horen dat deze sessies hoog worden gewaardeerd. Dit zien we ook terug in de hoge opkomst. Het voorziet dus in een behoefte.

Een aantal Prismaleden heeft een eigen lobbyist in dienst. Zij wisselen onderling kennis uit en werken ook samen om een christelijk geluid over ontwikkelingssamenwerking te laten klinken zowel in als buiten de sector. Driewekelijks spreken de lobbyisten elkaar in een zogenoemde 'Prisma-lobby-call'. Een aantal van de Prisma-lobbyisten hebben in 2023 structureel bijgedragen aan de (geplande) werkzaamheden van Prisma. Dit stelde ons in staat om extra werkzaamheden te kunnen oppakken. Dit resulteerde bijvoorbeeld in twee goed ontvangen brieven richting de NSC-fractie en de BBB-fractie, als input voor de kabinetsformatie. Ook spraken we regelmatig met geledingen van andere partijen.

In 2023 zijn er opnieuw drie edities van de ND-bijlage 't Verschil verschenen. Het doel hiervan is informeren en draagvlak versterken. Er hebben dit jaar dertien Prismaleden aan meegewerkt, met als resultaat drie themanummers: (1) Tekenen van het Koninkrijk; (2) vergeten crises; (3) Klimaatverandering. Deze samenwerking wordt door de deelnemende organisaties en door de lezers positief gewaardeerd en zal ook volgend jaar worden voortgezet.

Tessa Teurlings, van Red een Kind, zegt hierover: *“Het mooie aan deze bijlage is dat de Prisma-leden steeds in verschillende samenstellingen aan verhalen rondom een actueel thema werken. Daarin is ruimte voor verdieping, en laten de organisaties zoveel mogelijk collega's en partners uit het Zuiden aan het woord.”*

(5) Een christelijke stem over ontwikkelingssamenwerking

In het achterliggende jaar heeft Prisma zes keer een lobby-update verstuurd aan haar leden, waarin zij op de hoogte zijn gebracht van lopende activiteiten. Deze update zorgt ervoor dat lidorganisaties betrokken zijn bij het werk van Prisma en hierover kunnen communiceren. Daarnaast hopen we dat de lobbyupdate leden ook uitnodigt om vragen te stellen en indien nodig aansluiting te zoeken bij bepaalde activiteiten om een christelijk geluid te laten horen in de OS-sector.

Prisma heeft in het achterliggende jaar geparticipeerd in verschillende (lobby)netwerken zoals Partos en Wo=Men. Ook zijn wij betrokken geweest bij het kennisplatform Religie and sustainable development/SDG (VU). Een student van de VU (opleiding *religion and sustainable development*) heeft onderzoek gedaan naar het thema religie en shift the power. Ook hebben we ons ingezet om zowel in de verbanden waarin we participeren als in de publieke opinie een christelijke stem over ontwikkelingssamenwerking te laten klinken. Bijvoorbeeld naar aanleiding van het verschijnen van de Afrikastrategie, in uitzendingen van Family7 in aanloop naar de verkiezingen.

Van terugblikken naar vooruitkijken

Het jaar 2023 gaat de boeken in als een 'bewogen' jaar voor Prisma. Als we kijken naar de resultaten die we hebben geboekt op het eigen lobbythema zien we dat we gestaag voortgang maken met betrekking tot erkenning van het belang van religieuze geletterdheid en samenwerken met faith-based actoren (religieuze leiders en organisaties) voor duurzame ontwikkeling en het voeren van dialoog over wereldbeeld, identiteit en waarden. Bijvoorbeeld in samenwerking met de speciaal gezant voor vrijheid van religie en levensovertuiging op het ministerie van Buitenlandse zaken, maar ook in de academische wereld. Het thema werd in meerdere strategische beleidsdocumenten direct of meer indirect aan de orde gesteld.

Echter, we zien wel een tendens ontstaan dat de aandacht van externe stakeholders met betrekking tot het lobbythema van Prisma veelal gericht is op de meer gevoelige thematiek. Te denken valt aan de situatie in Oeganda, maar ook de conflicten die in de wereld gaande zijn. Voor Prisma is het daarom belangrijk om te blijven werken aan een juiste balans tussen het benoemen van de ongemakken die er kunnen zijn als het gaat over het samenwerken met religieuze actoren, maar ook de toegevoegde waarde telkens weer te benadrukken, zodat het thema niet (verder) polariseert. Hier zullen we in 2024 verder mee aan de slag gaan, onder andere door de gesprekken over ongemakken in een veilige setting binnen Prismaverband aan de orde te stellen en inhoudelijk te bespreken.

Daarnaast zetten we in het nieuwe jaar ook in op nieuw wetenschappelijk onderzoek. Er zijn gesprekken gaande met de Radboud Universiteit (Sara Kinsbergen) om in samenwerking met lidorganisaties onderzoek op te zetten rondom het thema 'Zuidelijk leiderschap en waardegedreven organisaties'. Een belangrijk thema voor Prisma. En ook relevant met het oog op de focus die steeds meer wordt gelegd op lokalisatie en shift the power. Dit zal ook een belangrijke pijler zijn binnen de nieuwe strategische partnerschappen, die in 2025 van start moeten gaan en waarvoor in 2024 de eerste voorbereidingen getroffen zullen worden.

Echter, zijn er niet alleen positieve lijnen te trekken. Zoals al eerder aan de orde kwam in dit jaarverslag wordt het jaar 2023 ook gekenmerkt door een toenemende druk op het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking. Grote bezuinigingen werden aangekondigd, partijen die doorgaans positief staan tegenover internationale solidariteit komen niet (meer) als vanzelfsprekend op voor de meest kwetsbaren in deze wereld én de blik wordt steeds vaker gericht op enkel binnenlandse problematieken. Een zorgelijke ontwikkeling. En daarbovenop komt nog eens de uitslag van de verkiezingen, die weinig goeds voorspelt voor de Nederlandse inzet voor ontwikkelingssamenwerking. We zien het als Prisma dan ook als onze taak om in deze weerbarstige tijden de christelijke oproep van het streven naar recht en gerechtigheid te laten klinken. Juist wanneer deze stem steeds minder geliefd is en gehoord zal worden. Bovendien zullen we ons - in samenspraak met onze leden – bezinnen op onze positionering van (christelijke) ontwikkelingsorganisaties in het huidige krachtenveld.

Reflecterend op het achterliggende jaar kunnen we constateren dat we na een groei in 2022 qua personele capaciteit daar in 2023 iets op hebben moeten inleveren. Verschillende lobbyisten die door middel van een uitruilconstructie aan Prisma verbonden waren, zijn momenteel weer werkzaam voor de eigen organisatie. Ook is de trainee – eerder dan verwacht – overgenomen door de organisatie waarmee werd samengewerkt. Echter, werd er binnen het brede netwerk van Primalobbyisten wederom effectief en plezierig samengewerkt, waardoor we meer werk konden oppakken en dit ook strategisch konden uitvoeren. Te denken valt aan de samenwerkingen die er waren om de contacten met meer seculiere politieke partijen uit te breiden door middel van themabijeenkomsten en het reageren en reflecteren op verschillende beleidsstrategieën. We hopen deze samenwerking ook in het nieuwe jaar te continueren en verdiepen. Het is mooi om te zien dat de verschillende Prismaleden hier ook actief een bijdrage aan leveren.

Daarnaast is het goed om te benoemen dat vanwege de val van het Kabinet in de tweede helft van het jaar een aantal geplande activiteiten zijn doorgeschoven naar het nieuwe jaar of de ambitie iets moest worden bijgesteld. Dan hebben we het met name over aantallen interviews die zijn gevoerd met seculiere en internationale stakeholders op het specifieke lobbythema van Prisma en bijvoorbeeld de inspiratiesessie voor programmamedewerkers. De tijd die daarvoor was gereserveerd, is in veelvoud ingezet om vanuit Prisma van toegevoegde waarde te zijn in aanloop naar de verkiezingen en een bijdrage te leveren tijdens de informatiefase. De activiteiten die hiervoor moesten wijken, zullen in het komende jaar opnieuw worden ingepland en uitgevoerd.

Het achterliggende jaar heeft ons als organisatie, maar ook als samenleving laten zien dat het leven soms onvoorspelbaar is en zaken die soms als vanzelfsprekend lijken zomaar ineens kunnen veranderen. Juist in die onzekerheid en kwetsbaarheid mogen wij ons oog richten op onze Hemelse Vader. Hem loopt niets uit de hand. In dat vertrouwen mogen wij ons (lobby)werk doen en de krachten als identiteitsgebonden organisaties bundelen om de stem te vertolken van hen die dat zelf niet kunnen doen en mensen, organisaties en politieke partijen aanspreken op de verantwoordelijkheid die zij hebben om zorg te dragen voor de meest kwetsbaren, zowel in Nederland als daarbuiten.

3 CPOE - Christelijk Platform Oost-Europa

In 2023 zijn we start gegaan vanuit het nieuwe strategische plan (2023-2027). Dit plan kent vier doelstellingen die leidend zijn voor de activiteiten van het CPOE. De coördinator kreeg aan het begin van het jaar een aanstelling voor 0,8 FTE. Deze grotere aanstelling paste bij de ambities van het afgelopen jaar. Er is een start gemaakt met een groeimodel voor de contributie om de plannen uit te kunnen voeren. Dit wordt overbrugd door de (tijdelijke) garantstelling van enkele grotere organisaties. Het meegroeien van de contributie moet de aandacht houden. KOEH en Dorcas hebben een tijdelijke subsidie verstrekt om deze nieuwe strategie kans van slagen te geven. De samenwerking met deelnemers is voor het behalen van de resultaten van groot belang geweest. Tegelijk zien we een verschil van betrokkenheid vanuit deelnemers. Sommige zoeken actief inhoud bij het platform en onderlinge contacten, terwijl anderen meer op afstand blijven. In dat speelveld hebben we telkens gezocht naar het benutten van mogelijkheden, het naar voren brengen van belangrijke thema's en het zichtbaar maken van het gezamenlijke werk in Centraal- en Oost-Europa. Dit verslag is vanuit de vier doelstellingen opgebouwd:

Vitaal platform zijn voor ontmoeting, uitwisseling en inspiratie

Oekraïne en aanverwante thema's waren ook in 2023 actueel tijdens bijeenkomsten en in het leggen van nieuwe contacten.

- Tijdens een online gebedsbijeenkomst hebben we stil gestaan bij een jaar oorlog in Oekraïne.
- Tijdens een werksessie met een aantal Oekraïne organisaties werd besproken op welke punten we tot meer samenwerking en zichtbaarheid kunnen komen.
- Hieruit kwam de wens voor een interactieve kaart voor Oekraïne naar voren die tijdens het symposium werd gepresenteerd.
- Tijdens het symposium (november, 80 mensen) zelf is aandacht voor mentale gezondheid benadrukt en werden verschillende *best practices* hierop gedeeld vanuit Oekraïne.
- Uit de evaluatie bleek dat bezoekers meer de noodzaak zijn gaan zien het onderwerp mental health in hun projecten mee te nemen.
- Aan de algemene bijeenkomst (mei, 40 mensen) werd bijgedragen door sprekers uit Oost-Europa. Tijdens een carrousselsessie werden mensen geïnformeerd over de nieuwe punten uit de strategie en konden ze hun inbreng geven.
- In deze sessie werd waardevolle input voor de helpdesk gehaald waarmee in 2024 (in plaats van 2023) wordt gestart.
- De voorbereidingen voor een conferentie voor deelnemers en hun partners (juni 2024) zijn van start gegaan. Hiervoor is een geschikte locatie gevonden in Cluj, Roemenië.
- Niet gerealiseerd in 2023 onder deze doelstelling: het organiseren van een ontmoeting tussen Nederlandse NGO's, hun partners en de Nederlandse ambassade in een land naar keuze. We hopen dat de conferentie in Cluj een samenbindende factor kan zijn en dat we hiervoor ook andere actoren kunnen interesseren om het gezamenlijke werk zichtbaar te maken.

Oekraïne-symposium te Nijkerk

Versterken van organisaties in NL en Oost-Europa door samen leren, delen, bieden en faciliteren van expertise en kennis

Er was goede deelname vanuit Centraal- en Oost-Europa in online bijeenkomsten.

- Zo organiseerde de themagroep rol van de kerk een bijeenkomst voor genodigden uit Centraal- en Oost-Europa om over kerk & gemeenschap van gedachten te wisselen.
- De themagroep Oekraïne organiseerde een bijeenkomst om van kerken uit Oekraïne te horen hoe ze zich ingezet hebben voor hulp aan ontheemden en hiermee in hun gemeenschap van betekenis waren.
- Vanuit deze themagroep werd ook gekeken naar verschillende trainingsvormen op mentale gezondheid in Oekraïne en gedeeld met deelnemers.
- CPOE kon deelnemen aan de conferentie van World Without Orphans om het netwerk in Centraal- en Oost-Europa te vergroten en om de LRM (Local Resource Mobilisation) training hier te promoten door middel van een workshop.

Basistraining historie en uitsluiting van Roma (bij Kom over en help)

- Op verzoek van Kom over en help werd voor hun partners een online introductie op LRM gegeven.
- Samen met Kom over en help werd ook een *webinar* aan deelnemers en hun partners aangeboden om te leren hoe je in Oekraïne vanuit noodhulp naar de volgende fase kunt schakelen.
- In Moldavië en Roemenië werden twee groepen van lokale contacten getraind in LRM.

- In Oekraïne wordt de LRM- training i.s.m. een trainingsinstituut gegeven die LRM online met nationaal bereik kan aanbieden. Er heeft een pilot plaatsgevonden en de geleerde lessen worden in het vervolg meegenomen.
- De eerste gesprekken zijn gevoerd voor een onderzoek naar de kracht en kansen van lokale partners in Oost-Europa. Dit zal ook geagendeerd worden op de conferentie in juni.
- Aan de basistraining in het najaar (drie avonden: hoe ga je met partners het gesprek aan over rapportages, samenwerken met de overheid en situatie van Roma (door RomaNetwerkGroep) werd door 30 mensen meegedaan.
- Niet gerealiseerd in 2023 onder deze doelstelling: het uitbreiden van de LRM-training met nieuwe modules en het verkennen of er behoefte is aan een Hongaarse versie van de training. De conferentie in juni is een natuurlijk moment om de behoefte aan nieuwe modules te inventariseren en te onderzoeken of er voldoende interesse en mankracht is voor een Hongaarse training.

Ceremonie rond uitreiken LRM-certificaten (Moldavië, Roemenië) te Chisinau, Moldavië.

(Betere) presentie naar buiten toe

Het CPOE nam deel aan een bijeenkomst bij Buitenlandse Zaken met Bea ten Tusscher (speciaal gezant religie en levensovertuiging) over samenwerken met faith based actoren in OS en lokalisatie. In samenwerking met Dorcas (lobbyist) werd gewerkt aan een brief naar de formateur en betreffende partijen met een pleidooi de hulp aan Oekraïne niet te verminderen. 19 organisaties ondertekenden deze brief.

Katalysator zijn voor specifieke, gezamenlijke projecten

Samen met de themagroep kindontwikkeling is een opdracht geschreven voor de evaluatie van kindontwikkeling van de organisaties st. HOE, Kom over en help en Dorcas. Deze evaluatie zal in 2024 plaatsvinden en geeft inzicht in goede manieren van werken ten goede van kinderen en kan aanleiding zijn voor (nieuwe) vormen van samenwerking.

Bemensing en deelnemers

- Voor het beheer van de sociale kaart is een vrijwilliger op afstand actief.
- In het eerste kwartaal ondersteunde een vrijwilliger (op afstand) in algemene werkzaamheden.

- In de andere kwartalen werd het CPOE ondersteund door een medewerker van Kom over en help (0,1 FTE) voor een aantal specifieke taken.
- Het delen van de twee vrijwilligersvacatures heeft nog niet tot invulling geleid.
- De aanwas van nieuwe deelnemers was zeven, terwijl drie organisaties hun deelname hebben beëindigd.
- Ongeveer 15 nieuwe organisaties bezochten bijeenkomsten van het CPOE. Met deze is contact gelegd om interesse in deelname te bespreken.

4 Vereniging

4.1 De Algemene Ledenvergadering Prisma

De ALV is het hoogste orgaan van onze vereniging. Wij mogen ons verheugen dat onze leden zich ook echt eigenaar weten van Prisma. Er is altijd een goede opkomst bij de ALV en andere activiteiten die we organiseren en we hebben nooit problemen om het quorum te halen. Grote vreugde was het verzoek van IJM om het volledig lidmaatschap aan te vragen. Het is een reden voor dankbaarheid dat onze vereniging groeit. Met Mercy Ships zal ook worden gesproken over hun plannen om volledig lid te worden, maar door de directiewisseling is iets meer tijd geschonken. Na de uitwerking van het nieuwe strategische plan hebben we in twee termijnen gesproken over de Prisma identiteit en nieuwe leden. Wij hopen dit af te ronden in 2024 met nieuwe statuten, huishoudelijk reglement en een procedure voor het prisma lidmaatschap. In april werd de jaarrekening en het jaarverslag van 2022 vastgesteld en in de decembervergadering het jaarplan en de begroting voor 2024.

4.2 Vergelijkend onderzoek

Het vergelijkend onderzoek (benchmark) dat in 2022 onder de Prismaleden is uitgevoerd, is in 2023 een zevental keer gepresenteerd. Twee keer was dat een algemene presentatie aan verschillende medewerkers van Prisma-leden. Vijf keer is een maatwerkpresentatie gehouden aan MT's en/of besturen van één organisatie. In 2024 zullen nog enkele presentaties volgen, waarbij de jaarcijfers van 2022 verwerkt zullen zijn.

4.3 Geschiedenis van Prisma

Op 6 december 2000 is de vereniging Prisma formeel opgericht. Het 25-jarig jubileum is dus aanstaande. Dat is de aanleiding om de geschiedenis van Prisma te beschrijven. Daar is in 2023 een begin mee gemaakt. Dit moet leiden tot een bescheiden publicatie, die een rol kan spelen in de viering van het 25-jarig bestaan in 2025. Daarnaast wordt nagedacht over aanvullende activiteiten in die periode.

4.4 Bestuur

Het bestuur bestond in 2023 uit de volgende bestuursleden:

Dhr. D. van Steensel	Voorzitter	Onafhankelijk voorzitter
Mw. R.F. Molenaar	Vicevoorzitter	Directeur-bestuurder Woord en Daad
Dhr. H.C. Couprie	Secretaris	Directeur-bestuurder Leprazending
Dhr. C.T. Lukkien	Penningmeester	Directeur-bestuurder ZOA
Dhr. G.J. Heldoorn	Algemeen bestuurslid	Directeur Kom over en help

Het bestuur heeft in 2023 vijf keer vergaderd en heeft de volgende onderwerpen besproken. De voorbereiding van de ledenvergaderingen, de jaarstukken en het jaarverslag van 2022. Het jaarplan en de begroting voor 2024. Het verzoek om volledig lid te worden van de vereniging Prisma door IJM is met een positief advies aan de ledenvergadering voorgelegd. Het verzoek van ADRA is besproken en in verband gebracht met de notitie toelating nieuwe leden. Er is gesproken over het verzoek van World Vision voor de herziening van het contributiestelsel. Uiteindelijk heeft het bestuur na weging en beoordeling van alternatieven besloten het huidige systeem te handhaven. Dion van Steensel heeft een presentatie gegeven van zijn reis door Colombia met bezoeken aan o.a. projecten van ZOA, Woord en Daad en GZB.

4.4 Leden Prisma

Per 31 december 2023 heeft Prisma 18 leden, 2 participanten en 1 aspirant lid:

Participanten

Aspirant

4.5 Prisma Klachtencommissie

De klachtencommissie heeft de volgende samenstelling:

Dr. ir. H. Paul MPA	Voorzitter
M. van Ginkel RA	Financieel expert
Mr.drs. L.H.M. Amende	Juridisch expert
Drs. H. Hagoort	Plaatsvervangend voorzitter
Mr. Drs. P. van den Bosch	Plaatsvervangend lid juridisch/HRM

Vacature

Er zijn in 2023 geen klachten ontvangen. De klachtencommissie is bij elkaar geweest d.d. 7 juni 2023. De commissie heeft aan deskundigheidsbevordering gewerkt door een jurist van de Nederlandse vereniging van vertrouwenspersonen uit te nodigen. De Algemeen Directeur faciliteert deze

onafhankelijke commissie. Het aantal leden dat deelneemt aan deze regeling neemt gestaag toe. De leden kiezen er ook vaker voor om de werkingsfeer uit te breiden. Tot op heden is het een faciliteit die Prisma om niet ter beschikking aan haar leden stelt. Er is onderzocht of er behoefte is aan gecoördineerde benadering van vertrouwenspersonen, daar bleek geen behoefte aan te zijn. Wel werd het verzoek gedaan om de vertrouwenspersonen bij elkaar te halen in een leerbijeenkomst.

4.6 EO Metterdaad

Na de aardbeving in Turkije en Syrië kwam het CNC in actie en dit bepaalde voor een aanzienlijk deel de inkomsten. Verder hebben de Prismaleden drie reguliere series met vier uitzendingen mogelijk gemaakt. De bestemmingsreserve is ingezet om activiteiten te ondersteunen tot versterking van de lokale kerk. Van de fondsen kwam 63% ten goede aan leden van Prisma.

Gert Bekebrede werkt voor 80% van zijn tijd onder verantwoordelijkheid van EO Metterdaad. Hij is daar primair verantwoordelijk voor de beoordeling van voorstellen en rapportages. In het kader van die taak heeft hij de projecten in Syrië en Libanon bezocht om de context en de partnerorganisatie beter te leren kennen. De bevindingen zijn gedeeld met de betrokkenen.

4.7 Mensen en Middelen

Prisma richt zich op bezinning en belangenbehartiging waarvan lobby het belangrijkste onderdeel is. De gemiddelde formatie bestaat in 2023 uit 3,21 FTE die op de loonlijst staan naast de coördinator CPOE die door Dorcas wordt doorbelast. De laatste kolom geeft het aantal FTE van drie functionarissen die werkzaamheden voor derden verrichten.

Functie	Prisma	Door derden doorbelast	Aan derden doorbelast
Algemeen directeur	0,57	-	-
Directiesecretaresse/officemanager	0,20	-	-
Medewerker speciale projecten	Vrijwilliger		-
Trainee lobby Prisma / ZOA tot 15 september jl.	0,30	-	0,45
Controller/systeembeheerder	0,18	-	-
Project specialist EO Metterdaad	-	-	0,72
Plv-directeur/Coördinator beleid beïnvloeding	0,79	-	-
Coördinator CPOE *	-	0,80	-
	2,04	0,80	1,17
Totaal Prisma 2023		4,01	

*) de coördinator werd voor 50% doorbelast aan Prisma. Dorcas heeft de andere 30% voor haar rekening genomen.

4.8 Toelichting bij de stafinzet

De aanstelling van Charlotte Ariese werd per 1 januari 2023 iets verhoogd in verband met haar advieswerk voor World Vision, ZOA en Dorcas. In 2022 is Jonathan Don als nieuwe trainee voor lobbywerkzaamheden aangesteld. Hij wordt door ZOA voor twee dagen per week ingezet voor het programma We are Able. ZOA heeft een vacature geplaatst voor een eigen lobbyist en daar werd Jonathan in benoemd, hij heeft Prisma verlaten. De lobbyist van World Vision werkte één dag per week voor Prismaprogramma's en Charlotte Ariese ondersteunt het lobbywerk/het ontwikkelen van

een lobby-strategie van WorldVision Nederland. Menno van Hulst bekleedt als vrijwilliger de rol van medewerker speciale projecten, bijvoorbeeld het 25-jarig jubileum van Prisma, vergelijkend onderzoek Prismaleden en externe referentiegroep en statuten, huishoudelijk reglement en toelatingsprocedure nieuwe leden. Gedurende het zwangerschaps- en bevallingsverlof van Charlotte Ariese neemt Floris Grijzenhout van Woord en Daad de honneurs waar. Na terugkomst van Charlotte nemen we een besluit over een trainee lobby en advocacy. De zomerschool van 2024 wordt gecoördineerd door Jonathan Don.

5 Jaarrekening 2023

5.1 Algemene toelichting op de jaarrekening

Algemene grondslagen

De jaarrekening is zoveel mogelijk opgesteld op basis Richtlijn 640 voor “Organisaties-zonder-winststreven” van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Alle bedragen zijn opgenomen in euro.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte gebruiksduur bepaalde afschrijvingen met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs: waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de vereniging. Door het bestuur en de leden kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader voor de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende subsidies en andere fondsen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemene grondslagen

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Lasten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten en voor zover ze verschuldigd zijn aan medewerkers respectievelijk de belastingautoriteit. De pensioenregeling is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Pensioenregeling

Prisma is vrijwillig aangesloten bij het Pensioenfonds voor Zorg en Welzijn PFZW. Het ouderdomspensioen is een toegezegd-pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt.

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Prisma heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen.

5.2 Balans

	31-12-2023	31-12-2022
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Hard- en software	1.355	1.494
Vlottende activa		
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>		
Overige vorderingen	15.630	3.684
Liquide middelen	524.660	520.228
Totale activa	<u>541.645</u>	<u>525.407</u>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
<i>Reserves</i>		
Continuïteitsreserve	368.000	325.000
Algemene reserve	93.320	133.411
	<u>461.320</u>	<u>458.411</u>
<i>Fondsen</i>		
Bestemmingsfondsen	37.634	34.067
Kortlopende schulden		
Pensioenpremie	2.581	3.775
Overige kortlopende schulden	40.109	29.154
	<u>42.690</u>	<u>32.929</u>
Totale passiva	<u>541.645</u>	<u>525.407</u>

5.3 Staat van baten en lasten

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
Baten			
Contributie	245.700	266.600	226.175
Subsidie	20.000	20.000	16.500
Doorbelaste salariskosten	99.643	111.000	100.487
Overige baten	74.148	73.800	54.169
Totaal baten	439.491	471.400	397.331
Lasten			
Bezinning / Training	30.219	24.800	15.719
Positioneringskosten	39.827	40.600	34.943
Lonen en salarissen	318.656	368.500	310.297
Overige personeelskosten	22.598	27.900	20.050
Huisvestingskosten	7.719	9.800	7.973
Kantoorkosten	4.945	6.100	6.309
Externe advisering	-	-	21.541
Bestuurskosten en AV	2.248	3.800	3.388
Overige uitvoeringskosten	6.802	9.600	1.911
Totaal lasten	433.014	491.100	422.131
Resultaat boekjaar	6.477	-19.700	-24.800
Resultaatbestemming			
Toevoeging / onttrekking aan:			
Mutatie bestemmingsfondsen			
Bestemmingsfonds CPOE /LRM	3.568	-	2.866
Mutatie reserves			
Dotatie aan (onttrekking uit) Algemene reserve	43.000	(43.000)	120.000
Dotatie aan (onttrekking uit) Continuïteitsreserve	(43.000)	43.000	(120.000)
Resultaat ten bate (laste) van alg. reserve Prisma	2.909	(19.700)	(27.666)
Totaal resultaatbestemming	6.477	(19.700)	(24.800)

Voor de reguliere activiteiten van Prisma is dit dus een winst van € 2.909 over 2023.

5.4 Toelichting op de balans

Mutatieoverzicht vast activa

	Hard- en	Inventaris	totaal
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
Stand per 1 januari 2023			
Aanschafwaarden	5.015	1.731	6.746
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-3.521</u>	<u>-1.731</u>	<u>-5.252</u>
Boekwaarde	<u>1.494</u>	<u>-</u>	<u>1.494</u>
Aanschafwaarden			
Investeringen	979	-	979
Desinvesteringen	<u>-1.949</u>	<u>-</u>	<u>-1.949</u>
	-970	-	-970
Mutaties			
Desinvesteringen	1.949	-	1.949
Afschrijvingen	<u>-1.118</u>	<u>-</u>	<u>-1.118</u>
	831	-	831
Saldo mutaties	<u>-139</u>	<u>-</u>	<u>-139</u>
Stand per 31 december 2023			
Aanschafwaarden	4.045	1.731	5.776
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-2.690</u>	<u>-1.731</u>	<u>-4.421</u>
Boekwaarde	<u>1.355</u>	<u>-</u>	<u>1.355</u>
Afschrijvingspercentages:	<u>33%</u>	<u>33%</u>	

Overige vorderingen

	31-12-2023	31-12-2022
	<u> </u>	<u> </u>
Nog te ontvangen rente	7.150	84
Overige vorderingen	8.480	3.600
Saldo per 31 december	<u>15.630</u>	<u>3.684</u>

In april 2023 is € 400.000 op een 1-jaar deposito geplaatst waarvan de rente aan het einde van de termijn wordt uitbetaald. De nog te ontvangen rente heeft grotendeels betrekking op de 9 maanden in 2023.

Liquide middelen

De vereniging Prisma belegt de banktegoeden niet in aandelen of obligaties. In 2023 gaf een deposito een hoger rendement dan de spaarrekening met een variabele rentevergoeding. De VermogensSpaarrekening is opgeheven omdat het geen meerwaarde had ten opzichte van de Charitas Spaarrekening.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
ABN AMRO Bank		
- BestuurRekening	4.079	44.844
- Charitas Spaarrekening	120.476	65.015
- VermogensSpaarrekening	-	410.000
- Deposito Rekening	400.000	-
Kas	105	370
Saldo per 31 december	<u>524.660</u>	<u>520.228</u>

Continuïteitsreserve

In de jaarrekening van 2022 is het nieuwe beleid ten aanzien van de continuïteitsreserve doorgevoerd, namelijk dat een reserve wordt aangehouden ter hoogte van 75% van de begrote lasten van het betreffende jaar. Voor 2023 betekent dit afgerond € 368.000. Daarom is € 43.000 uit de Algemene reserve gedoteerd aan de continuïteitsreserve.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Saldo per 1 januari	325.000	445.000
Dotatie aan (onttrekking uit) algemene reserve	43.000	(11.000)
Verlaging continuïteitsreserve 75% begrote kosten	-	(109.000)
Saldo per 31 december	<u>368.000</u>	<u>325.000</u>

Algemene reserve

Het bestuur heeft de doelstelling om de baten en lasten met elkaar in evenwicht te houden, waarbij jaarlijkse fluctuaties acceptabel zijn. Het positieve resultaat over 2023 na mutatie bestemmingsfondsen is € 2.909. Deze reserve neemt af door de mutatie aan de continuïteitsreserve.

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Saldo per 1 januari	133.411	41.076
Dotatie aan (onttrekking uit) continuïteitsreserve	(43.000)	11.000
Verlaging continuïteitsreserve 75% begrote kosten	-	109.000
Mutatie volgens Resultaatbestemming	2.909	(27.666)
Saldo per 31 december	<u>93.320</u>	<u>133.411</u>

Bestemmingsfondsen

Het Christelijk Platform Oost-Europa (CPOE) heeft een eigen stuurgroep met een eigen budget die verder onder verantwoordelijkheid van Prisma opereert. Het saldo van inkomsten en uitgaven blijft beschikbaar voor het CPOE en wordt om die reden opgenomen als bestemmingsfonds.

	31-12-2022	Inkomsten	Uitgaven	31-12-2023
CPOE	34.067	55.434	-51.866	37.634

Overige kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
Reservering vakantietoeslag	8.939	10.188
Reservering vakantiedagen	10.969	7.724
Vooruit ontvangen gelden	9.900	9.498
Overige kortlopende schulden	10.301	1.744
Saldo per 31 december	40.109	29.154

Het beleid is om overuren/ vakantiedagen zoveel mogelijk te compenseren respectievelijk op te nemen. Het verschil is te verklaren uit de 77 uur extra werk en verhoging van het salaris op de uitstaande uren.

Evenals in 2022 worden de bijdragen voor de intervisiegroepen verdeeld over het boekjaar waarin de uitgaven voor de betreffende groep wordt gedaan, dus deels in 2024.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurovereenkomst

Prisma heeft een huurovereenkomst met het Dienstencentrum PKN in Utrecht. Prisma zal per 01-02-2024 verhuizen naar een ruimte op de tweede verdieping met een jaarhuur van € 8.105 geïndexeerd conform CPI. De huidige periode loopt tot 01-02-2024, waarna een stilzwijgende verlenging volgt van telkens twee jaar.

5.5 Toelichting op de Staat van baten en lasten

Prisma maakt een uitsplitsing naar de kostendragers. Salariskosten en direct toerekenbare kosten worden direct op de kostendrager weg geboekt. De verdeling van algemeen toerekenbare kosten is op basis van de bruto salariskosten van de medewerkers die fulltime of parttime voor de betreffende activiteit werkzaam zijn.

Budgetlijn	Afwijking t.o.v. de begroting
Kostendrager	Toelichting
<hr/>	
Contributies	93%
Prisma	De leden betalen contributie volgens een verdeelsleutel gebaseerd op de gemiddelde omzet van twee jaren plus een vaste voet die gelijk is voor alle leden.
CPOE	Het CPOE is overgegaan op een nieuwe berekening van de contributie waarbij meer rekening gehouden wordt met de omzet van de deelnemer. Dit was vrij laat gecommuniceerd en niet alle deelnemers hadden hier rekening mee gehouden in hun begroting.
<hr/>	
Subsidies	
CPOE	Een aantal leden dragen vrijwillig extra bij aan het platform CPOE. Het deel van de bijdrage boven de berekening op basis van de omzet is aangemerkt als subsidie. Uitgaande van de berekening voor 2023 zijn de vergelijkbare cijfers van 2022 aangepast.
<hr/>	
Doorbelaste kosten personeel	90%
ZOA / EO	De bijdrages die we ontvangen voor personeel dat werkzaamheden verricht voor andere organisaties en daarmee niet direct bijdraagt aan de realisatie van de Prisma doelstellingen zijn afgesplitst van de overige baten. Baten worden genomen in het jaar dat de kosten gemaakt zijn. Het betreft salariskosten en kosten die direct betrekking hebben op de betreffende werknemer. Prisma heeft een overeenkomst kosten Gemene Rekening voor de werkzaamheden die voor EO-Metterdaad (0,8 FTE) en ZOA (0.40 FTE). De projectspecialist EO Metterdaad heeft in de zes zomermaanden 20% onbetaald verlof opgenomen en de medewerker lobby is per 15 september in dienst getreden bij ZOA.
<hr/>	
Overige baten	100%
Prisma	Deelnemers van 17 organisaties die participeerden in de intervisiegroepen betalen een bijdrage van € 550. Dertien leden hebben elk een bijdrage van € 3.000 betaald voor de bijlage in het Nederlands Dagblad waar hun werk voor het voetlicht kwam. Dit was hoger dan begroot. Voor de begeleiding van organisaties door Haaije is een vergoeding ontvangen.
<hr/>	
Bezinning / training	122%
Prisma	Prisma organiseert regelmatig bijeenkomsten rond een bepaald thema voor directeuren, Raden van Toezicht van de lidorganisaties of stafmedewerkers. Het betreft de kosten de intervisiegroepen met directeuren stafmedewerkers van de aangesloten lidorganisaties en de bijeenkomst met de Raden van Toezicht. Daarnaast zijn een aantal extra bijeenkomsten belegd.
CPOE/LRM	In het najaar is opnieuw een symposium georganiseerd over Oekraïne.
<hr/>	

Budgetlijn	Afwijking t.o.v. de begroting
Kostendrager	Toelichting
<hr/>	
Positionering	98%
Prisma	Het betreft het abonnement op de politieke monitor, de drie ND-bijlages waar een aantal externe dienstverleners voor zijn ingeschakeld, de website en een bijdrage aan het Afrika debat van Vice Versa.
<hr/>	
Lonen en salarissen	86%
Algemeen	Salariskosten worden toegerekend aan kostenplaatsen op basis van de bestede uren of vastgelegd percentage in de overeenkomst kosten gemene rekening. Deze kosten zijn inclusief de aan Prisma doorbelaste salariskosten voor de CPOE-coördinator.
Prisma	Van het UWV is een zwangerschapsuitkering ontvangen. <i>Directiebezoldiging</i> Algemeen directeur is de heer H. Feenstra. De arbeidsovereenkomst is aangegaan per 1 januari 2018. De directeur heeft een dienstverband van 0,57 fte. Het brutosalaris is gebaseerd op schaal 14-10 van het BBRA. De in de arbeidsovereenkomst afgesproken onkostenvergoeding van € 3.600 is omgezet in een bruto vergoeding van € 3.752 en een netto algemene vergoeding van € 1.380 vallend onder de werkkostenregeling. Daarnaast vindt er een vergoeding plaats van kosten op declaratiebasis waarbij voor woon-/werkverkeer een maximum geldt van € 12,60 per dag. De penningmeester heeft de declaraties van de directeur geaccordeerd.
EO /ZOA	Kosten van de projectspecialist waren lager doordat hij onbetaald verlof heeft opgenomen. De trainee is per 15 september in dienst getreden bij ZOA. Hierdoor zijn ook de doorbelaste salariskosten lager.
<hr/>	
Overige personeelskosten	81%
Algemeen	Kosten voor reizen en thuiswerken worden vergoed op declaratiebasis. Verder vallen hier de opleidingskosten, ziektekostenverzekering ed. onder. Het opleidingsbudget is beperkt aangesproken.
CPOE	In de begroting was rekening gehouden met de inzet van vrijwilligers met bijbehorende vergoeding.
<hr/>	
Huisvestingskosten	79%
Algemeen	Minder gebruik gemaakt van de vergaderruimtes.
<hr/>	
Kantoorkosten	81%
Algemeen	Geen bijzonderheden
<hr/>	
Bestuurskosten en ALV	59%
Prima	Geen bijzonderheden.
<hr/>	
Overige uitvoeringskosten	71%
Prisma	Lagere kosten voor reizen en andere onvoorziene uitgaven.
<hr/>	

5.6 Resultaatbestemming

Het resultaat is € 6.477-. Middels de mutatie op de bestemmingsreserves wordt € 3.568 toegevoegd aan het bestemmingsfonds van het CPOE. Hierdoor wordt er € 2.909 toegevoegd aan de algemene reserve van Prisma. De dotatie van de continuïteitsreserve aan de algemene reserve is conform de begroting. Het tekort is dus opnieuw minder. Dit is met name toe te schrijven aan de lagere kosten voor personeel en overige uitvoeringskosten van het kantoor.

5.7 Ondertekening

De jaarrekening is vastgesteld en goedgekeurd in de bestuursvergadering van 22 maart 2024 en in de algemene ledenvergadering van 17 april 2024.

Dhr. D. van Steensel

Dhr. C.T. Lukkien

Dhr. H. Feenstra

5.8 Mededeling Kascommissie

Op verzoek van en benoemd door het bestuur van Vereniging Prisma hebben wij de jaarrekening van de Vereniging over het boekjaar 2023 in lijn met het reglement Kascommissie onderzocht.

De jaarrekening 2023 sluit met de volgende totalen:

Reserves:

Continuïteitsreserve € 368.000

Algemene reserve € 93.320

Baten € 439.491

Lasten € 433.014

Resultaat € 6.477

Onze vragen en opmerkingen ten aanzien van de jaarrekening hebben wij op 28 februari 2024 besproken met directeur Haaije Feenstra en controller Gert Bekebrede. De bespreking heeft in een goede sfeer plaatsgevonden en de vragen van de onderzoekers zijn naar tevredenheid beantwoord.

De kascommissie bestond uit de volgende onafhankelijke financieel deskundigen:

- Piet Nobel
- Maarten van Ginkel

5.9 Begroting 2024

	Begroting	Realisatie	Realisatie
	2024	2023	2022
Baten			
Contributie	270.600	245.700	226.175
Subsidie	34.000	20.000	16.500
Doorbelaste salariskosten	100.400	99.643	100.487
Overige baten	95.000	74.148	54.169
Totaal baten	500.000	439.491	397.331
Lasten			
Bezinning / Training	25.500	30.219	15.719
Positioneringskosten	73.000	39.827	34.943
Lonen en salarissen	371.700	318.656	310.297
Overige personeelskosten	20.500	22.598	20.050
Huisvestingskosten	8.300	7.719	7.973
Kantoorkosten	5.000	4.945	6.309
Externe advisering	-	-	21.541
Bestuurskosten en AV	4.000	2.248	3.388
Overige uitvoeringskosten	7.000	6.802	1.911
Totaal lasten	515.000	433.014	422.131
Resultaat boekjaar	-15.000	6.477	-24.800
Resultaatbestemming			
Mutatie bestemmingsfondsen	0	3.568	2.866
Dotatie (onttrekking) Algemene reserve	(18.000)	43.000	120.000
Dotatie (onttrekking) Continuïteitsreserve	18.000	(43.000)	(120.000)
Resultaat ten bate (laste) van alg. reserve Prisma	(15.000)	2.909	(27.666)
Totaal resultaatbestemming	-15.000	6.477	-24.800

In het komende jaar wordt de onderlinge samenwerking en uitwisseling tussen de leden bevorderd. Het leiderschapsprogramma, intervisietraject en de zomerschool bieden daarvoor goede mogelijkheden. Verder wordt input gegeven aan de kabinetsformatie en de nieuwe BHOS-woordvoerders. Onderzoek zal bijdrage aan de onderbouwing van de samenwerking met religieuze leiders en FBO's. Dit onderzoek is optioneel en zal worden bekostigd uit de algemene reserve. Er wordt gewerkt aan de versterking van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking bij onze achterban, o.a. door een katern in het ND.

Bij het CPOE is een contributieverhoging doorgevoerd. De garantstelling voor de komende twee jaar voor de extra kosten van het platform is verwerkt in de subsidies. Het CPOE zet met name in op een meerdaagse conferentie in juni waar organisaties en partners elkaar ontmoeten en kennis uitwisselen. Hier werken externe experts aan mee. Het najaarssymposium wordt opnieuw georganiseerd en de helpdesk wordt vormgegeven. Tenslotte worden de programma's voor kindontwikkeling geëvalueerd en betaald door een aantal deelnemers.

Ook de samenwerking met EO-Metterdaad wordt in 2024 gecontinueerd.

De meerjarenstrategie van Prisma maakt inzichtelijk dat we voor uitdagingen staan. Te denken valt aan secularisatie, maatschappelijke onrust, economische ontwikkelingen, toenemend aantal rampen en crises, die impact kunnen hebben op het werk van de vereniging en haar lidorganisaties. Desondanks bemerken we ook een sterke behoefte aan echt contact tussen mensen, oprechte betrokkenheid en verbinding. Ook met de verre naaste in nood. We hopen de ambities voor het komende jaar/ jaren – met een enthousiast en bevlogen team – in verbondenheid met onze leden te kunnen verwezenlijken en gezamenlijk gestalte te geven aan gerechtigheid en naastenliefde.

De dotatie van € 18.000 uit de algemene reserve aan de continuïteitsreserve is het gevolg van de verhoging van de lasten. Het begrote tekort voor de vereniging is € 15.000 en wordt ten laste gebracht van de algemene reserve van Prisma. Ten tijde van de begroting zou de algemene reserve per ultimo 2024 op € 66.600 sluiten.

Lijst met afkortingen

ALV	Algemene LedenVergadering
BHOS	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
CPOE	Christelijk Platform Oost-Europa
FBO's	faith-based organisaties
LRM	Local Resource Mobilization
OS	Ontwikkelingssamenwerking
PKN	Protestantse Kerk Nederland
SDG's	Sustainable Development Goals
VU	Vrije Universiteit